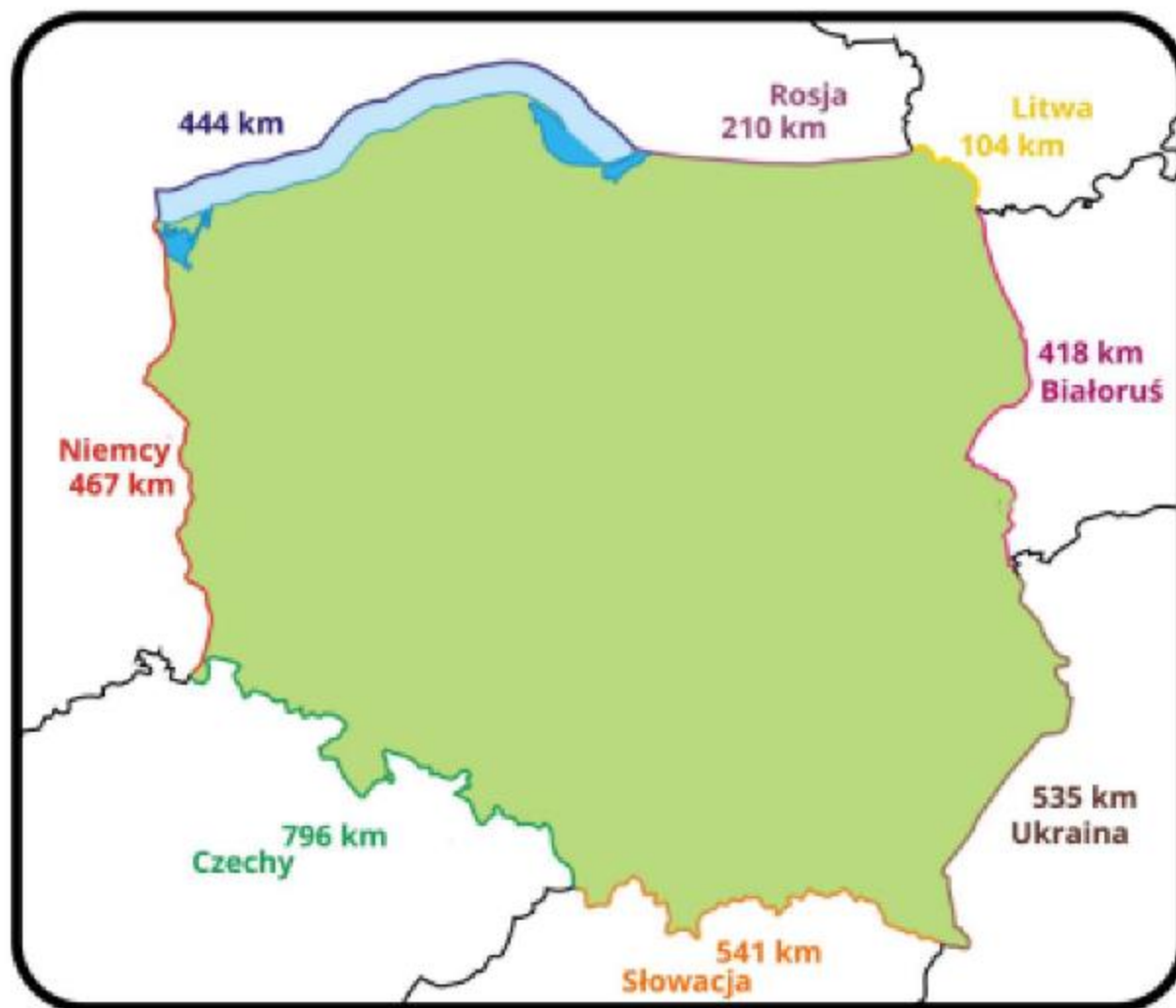

Tłumacz wobec wyzwań współpracy transgranicznej

*- na przykładzie projektów
realizowanych na polsko-czeskim pograniczu*

dr Ilona Gwóźdź-Szewczenko

Wyszczególnienie:

	Długość (km)	Udział w długości granic (%)
Granica państwowa	3 511	100
• lądowa	3 071	87,5
• morska	440	12,5
z Rosją	210	6
z Litwą	104	3
z Białorusią	418	12
z Ukrainą	535	15
ze Słowacją	541	15
z Czechami	796	23
z Niemcami	467	13
Linia brzegowa	775	-

Źródło danych: Mały Rocznik statystyczny Polski 2019

O programie

Program Współpracy Transgranicznej INTERREG jest zatwierdzany Komisją Europejską.

Jego głównym celem jest pogłębienie integracji mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności pogranicza.

Współpraca transgraniczna – jak to wygląda w praktyce?

Podstawową cechą Programu Interreg Republika Czeska – Polska jest realizacja partnerskich przedsięwzięć we współpracy polsko-czeskiej i z korzyścią dla całego obszaru pogranicza. Oznacza to, że działania są realizowane jednocześnie po polskiej i czeskiej stronie, a z ich efektów można korzystać niezależnie od istnienia administracyjnej granicy.

Obszar wsparcia

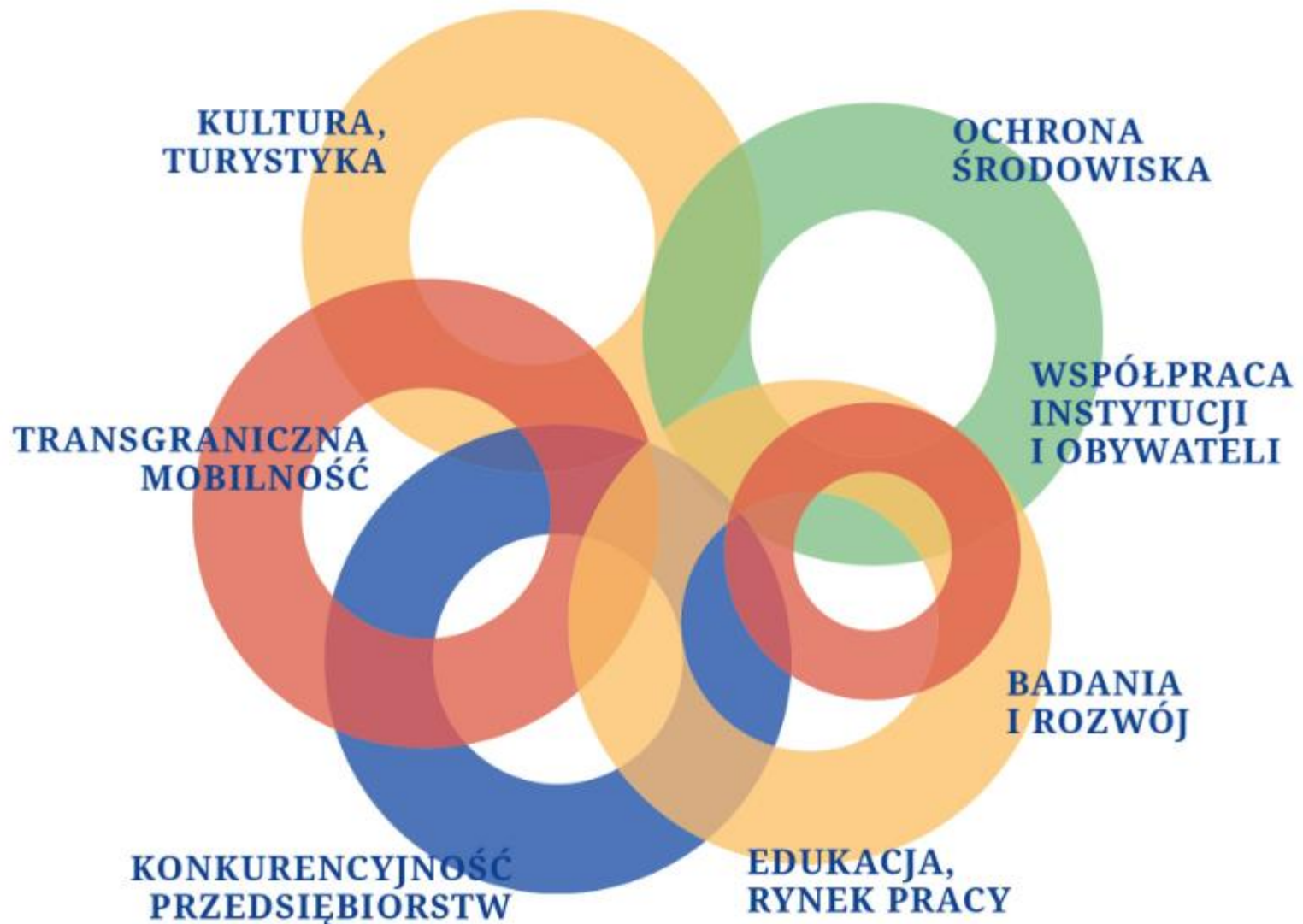
- Polska: podregiony bielski, rybnicki, jeleniogórski, wałbrzyski, nyski, opolski oraz powiaty strzeliński i pszczyński
- Republika Czeska: kraje liberecki, hradecki, pardubicki, ołomuniecki i morawsko-śląski

Interreg

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Euroregiony w Polsce

- Euroregion Bałtyk
- Euroregion Beskidy
- Euroregion Bug
- Euroregion Glacensis
- Euroregion Karpaty
- Euroregion Łyna - Ława
- Euroregion Niemen
- Euroregion Nysa
- Euroregion Pomerania
- Euroregion Pradziad
- Euroregion Pro Europa Viadrina
- Euroregion Puszcza Białowieska
- Euroregion Silesia
- Euroregion Sprewa -Nysa - Bóbr
- Euroregion Śląsk Cieszyński
- Euroregion Tatry

FUNDUSZ MAŁYCH PROJEKTÓW, czyli „małe projekty – wielkie efekty”

Fundusz Mikroprojektów (FM) jest instrumentem przeznaczonym do wspierania projektów o mniejszym zakresie finansowym, oddziałujących na obszar pogranicza na poziomie lokalnym.

Mikroprojekty są ukierunkowane przede wszystkim na sfery **rozwoju międzyludzkich stosunków transgranicznych, działań oświatowych, kulturalnych oraz inicjatyw społecznych**. Możliwe jest również wspieranie mikroprojektów mających na celu poprawę infrastruktury danego obszaru, w szczególności w zakresie infrastruktury turystycznej o oddziaływaniu transgranicznym.

Wnioskodawcami, czyli podmiotami składającymi wnioski o dofinansowanie, mogą być **wyłącznie stowarzyszenia tworzące euroregiony** działające na pograniczu polsko-czeskim.

Generalnie , tak „na roboczo”, projekty realizujące cele programu Funduszu Mikroprojektów Euroregionów można, ze względu na ich rodzaj i charakter, podzielić na kilka grup:

- 1) **tzw. „projekty miękkie”**, inaczej nazywane „people to people”. To projekty bez zakupu wyposażenia inwestycyjnego, polegające najczęściej na zorganizowaniu spotkania, festynu, festiwalu lub cyklu imprez z udziałem mieszkańców z obu stron granicy, oczywiście z zaplanowanym konkretnym efektem transgranicznym,
- 2) **projekty miękkie z wyposażeniem o większej wartości**, tzn. takim, które będzie miało długotrwały charakter w realizacji dalszej współpracy transgranicznej (typu namiot plenerowy),
- 3) **„projekty dokumentacyjne”**, których efektem jest dokumentacja lub innego typu opracowanie dotyczące przyszłych zaplanowanych działań beneficjenta,
- 4) **projekty inwestycyjne**, w wyniku których powstaje coś mające materialną wartość (ścieżka rowerowa, chodnik, droga, system tablic informacyjnych, system ostrzegania itp.).

Efekty programów transgranicznych Interreg w latach 2014–2020

5 448 osób uczyło się języka sąsiada

28 014 uczestników międzynarodowych programów edukacyjnych lub szkoleniowych, które wspierały transgraniczne zatrudnienie

3 774 przedsiębiorców otrzymało wsparcie na współpracę międzynarodową

395 tys. osób uczestniczyło w międzynarodowych spotkaniach

4 193 spotkania społeczności lokalnych, w tym: wydarzenia kulturalne, muzyczne, festyny, wizyty studyjne

505 wspólnych międzynarodowych działań służb granicznych, celnych, ratowniczych, policji i straży pożarnej

557 kilometrów nowych lub zmodernizowanych dróg na pograniczach

916 sztuk nowego specjalistycznego sprzętu medycznego w placówkach medycznych na pograniczu

44 inwestycje w ochronę środowiska

600 odnowionych i udostępnionych obiektów dziedzictwa kulturowego lub naturalnego

3 269 kilometrów szlaków turystycznych: nowych, zmodernizowanych, lepiej oznakowanych

Przegląd filmowy „Kino na Granicy”

Czy można oglądać na dużym ekranie film wyświetlany w innym państwie niż to, w którym siedzi widz? Tak, można. Pierwsze na świecie transgraniczne projekcje odbyły się nad rzeką Olzą. Publiczność i projektor były w Czeskim Cieszynie, a ekran – po stronie polskiej.

Taki pomysł zrealizowano podczas II. Przeglądu filmowego „Kino na Granicy”, który odbył się na przełomie kwietnia i maja 2009 roku. Była to prawdziwa uczta dla kinomanów. Widzowie mogli obejrzeć 81 filmów reprezentujących zarówno klasykę, jak i nowości środkowoeuropejskiej kinematografii. Seansom towarzyszyły wystawy, wykłady, spotkania z reżyserami oraz targi producentów i dystrybutorów.

Przegląd filmowy „Kino na Granicy” odbywa się rokrocznie od 1999 roku. Mieszkańcom i przyjezdnym z obu krajów daje okazję do wzajemnego poznawania się i budowy dobrych, sąsiedzkich relacji.

Telewizyjna transgraniczna przygoda

„Rozmówki polsko-czeskie” to cykl programów, emitowany w mediach publicznych z Polski i Czech. Audycje pokazywały sąsiedzkie relacje. Słowem: co nas łączy i dzieli, wspólną i odrębną historię, podobieństwa i różnice językowe oraz codzienne życie na pograniczu. W kolejnym projekcie wspólnie przygotowano cykl filmów dokumentalnych poświęconych całej polsko-czeskiej granicy. Twórcy pokazali, że obecnie kontakty między mieszkańcami obu krajów są rzeczą naturalną, głównie dzięki otwartym granicom.

Opowiadają historie z różnych miejsc na pograniczu, w których przeszłość łączy się z teraźniejszością. Filmy powstały w oparciu o konkretne wydarzenia XX wieku, historie ludzi i miejsc. Przykładem jest miasto Cieszyn. Zmiany granic sprawiły, że przeplatały się tu losy Polaków, Czechów, Niemców i Żydów. I czeski, i polski Cieszyn mają swoją niepowtarzalną atmosferę, przenikają się tu języki, a ludzie spotykają się w zabytkowych miejscach o ponad 200-letniej tradycji.

Innym miejscem pokazanym w ramach tego cyklu było Torfowisko pod Zieleńcem. Leży bardzo blisko granicy, na wysokości prawie 800 metrów nad poziomem morza i kryje w sobie pokłady torfu o miąższości miejscami powyżej 8 metrów. To tam ma swoje źródło Dzika Orlica. Ta rzeka na długości około 30 kilometrów wyznacza granicę polsko-czeską, a potem skręca przez tak zwaną Ziemską Bramę do Czech.

Transgraniczne kształcenie studentów

Polscy studenci kierunków medycznych i ich czescy koledzy mogli wspólnie doskonalić umiejętności opieki nad pacjentami. Mieli okazję dowiedzieć się, jak wygląda służba zdrowia po drugiej stronie granicy. Było to ważne doświadczenie dla przyszłych absolwentów szukających pracy w transgranicznym regionie. Słuchacze kierunków medycznych mogli także poznać choć trochę język sąsiada na wyjazdowych kursach językowych.

Dwutygodniowe staże w placówkach służby zdrowia i opieki społecznej w sąsiedzkich krajach były cennym elementem edukacji w praktyce. W ramach wspólnego projektu szkoły wyższe zakupiły sprzęt do nauki opieki pediatrycznej i pielęgniarstwa anestezjologicznego oraz zaawansowane symulatory i fantomy do nauki opieki ginekologicznej.

Bezpieczne polsko-czeskie pogranicze

Zagrożenia nie znają granic, dlatego tak ważna jest dobra współpraca straży pożarnej z Polski i Czech. Przy wsparciu finansowym z Interreg strażacy stworzyli po obu stronach granicy spójny system ratowniczy, który wspomaga rozwiązywanie sytuacji kryzysowych.

Polscy i czescy strażacy mogli wspólnie szkolić się i ćwiczyć nie tylko w walce z pożarami, ale także w zakresie ratownictwa wodnego, powodziowego oraz przy wypadkach komunikacyjnych. Dla sprawnej transgranicznej współpracy uczyli się języka sąsiada, bo w walce z zagrożeniem komunikaty muszą być prawidłowo odczytywane.

Strażacy mogli także doposażyć swoje jednostki w sprzęt dla grup ratowniczych czy specjalistyczne samochody. Dzięki partnerskiej współpracy udało się znacznie skrócić czas reakcji na zagrożenie. Do akcji wyjeżdżają najbliższe miejscu zdarzenia jednostki strażackie, które wiedzą, co robić, mają sprzęt i rozumieją komendy w języku sąsiada.

Interreg

Co-funded by
the European Union

Czechia – Poland

PŘÍRUČKA PRO ŽADATELE

Program Interreg
Česko – Polsko

PODRĘCZNIK WNIOSKODAWCY

Program Interreg
Czechy – Polska

OBSAH

PŘÍRUČKA PRO ŽADATELE.....

PŘEDMLUVA

OBSAH

ČÁST A – OBECNÁ PRAVIDLA PROGRAMU....

A.1 Základní informace o programu

A.1.1 Historie programu

A.1.2 Podporované území

A.1.3 Rozpočet programu.....

A.1.4 Instituce programu.....

A.2 Specifika přeshraničního programu

A.2.1 Princip vedoucího partnera

A.2.2 Přeshraniční spolupráce v rámci projektu....

A.2.3 Přeshraniční dopad projektu

A 2.4 Přínos projektu pro životní prostředí

SPIŠ TREŚCI

PODRĘCZNIK WNIOSKODAWCY

WPROWADZENIE

SPIŠ TREŚCI

CZEŚĆ A – OGÓLNE ZASADY PROGRAMU.....

A.1 Podstawowe informacje o programie.....

A.1.1 Historia programu

A.1.2 Obszar wsparcia.....

A.1.3 Budżet programu

A.1.4 Instytucje programu

A.2 Specyfika programu transgranicznego

A.2.1 Zasada Partnera Wiodącego

A.2.2 Współpraca transgraniczna w ramach projektu

A.2.3 Oddziaływanie transgraniczne projektu

A 2.4 Korzyść projektu dla środowiska

Aby byl daný **výdaj způsobilý** v rámci závěrečného **monitorovacího období**, musí jít o výdaj, který se týká aktivit reálně proběhlých nejpozději do data ukončení realizace projektu uvedeného v právním aktu.

Aby dany **wydatek** był **kwalifikowalny** w ostatnim **okresie monitorowania**, musi dotyczyć działań faktycznie zrealizowanych, nie później niż do daty zakończenia realizacji projektu określonej w akcie prawnym.

EUROREGIONALNY SŁOWNICZEK POLSKO-CZESKI

	Polski	Czeski
B	- beneficjent - budżet - Budżet Państwa	- příjemce - rozpočet - Státní rozpočet
C	- cele projektu	- cíle projektu
D	- dofinansowanie - dokumentacja projektowa - dziedzina wsparcia	- dotace - projektová dokumentace - oblast podpory

W	- warsztaty - wdrażanie mikroprojektu - wniosek o dofinansowanie - wniosek o płatność - wniosek projektowy - wnioskodawca - wpływ transgraniczny - wskaźnik - Wspólny Sekretariat - współfinansowanie - współpraca transgraniczna - wydatki kwalifikowalne - wydatki niekwalifikowalne	- workshop - implementace mikroprojektu - žádost o dotaci - žádost o platbu - projektová žádost - žadatel - přeshraniční dopad - indikátor - Společný sekretariát - spolufinancování - přeshraniční spolupráce - způsobilé výdaje - nezpůsobilé výdaje
---	--	--

Které kompetence? – např. vědět, jak správně zahrnout do tlumočení vysvětlení reálií. Že třeba „Majówka“ znamená, že lidi týden nebudou k dispozici, neodpoví na maily a žádnou akci nemá cenu v tom termínu pořádat.

Žiju tady na pohraničí, a už si lidi vlastně i rozumí v rozhovoru, za těch dvacet let intenzivnější spolupráce, je to znát. Ale pořád mám pocit, že o sobě nic moc neví, neznají ty kultury a i když si myslí, že to tak není, jsou v pasti stereotypů... **Takže umět to nivelizovat a pomoci skutečně navázat kontakt a spolupracovat.**

...no zrovna ve středu jsem byla v PL, tlumočit klientce, která chtěla jménem své instituce představit akci, na kterou zvou i Poláky. A připadalo mi, že lehce na mě vše přehazuje, jako by bylo jasné, že **tlumočník se vyzná, domluví se, tak to prostě zařídí...**

Plus nejklassičtější ze všech klasik, nepříjemná situace, na kterou je třeba být připraven a umět z ní elegantně vyjít jako by se nic nedělo: opravování 😊 a skákání tlumočnickovi do řeči "Ale já jsem neříkal v květnu! Má to být v dubnu! Abyste to pochopili správně!"

...Teď jsem dva týdny po sobě byla na nějakých akcích a potvrdily se mi zase drobnosti, ve kterých se navzájem nechápeme - například čas oběda v CZ... [?] česká skupina už tak v 11 začne mít hlad, zatímco polská nechápe, proč by se mělo přerušovat jednání, když jsme sotva začali... a proč už je oběd :)

Zaproszenie do złożenia oferty

PODMIOT zaprasza do złożenia oferty handlowej na wykonanie zadania pn. „**Usługi tłumaczeniowe w ramach spotkań w językach polskim i czeskim oraz przekłady tekstów pomiędzy językami polskim i czeskim**”.

Mikroprojekt: „**Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych na polsko-czeskim pograniczu (w branży gastronomicznej)**”.

Szczegółowy przedmiot zamówienia – usługi tłumaczeniowe w ramach spotkań w językach polskim i czeskim oraz przekłady tekstów pomiędzy językami polskim i czeskim, w tym:

- 1) Tłumaczenie podczas warsztatów – lekcji pokazowych dla nauczycieli – 4 spotkania.** Tłumaczenie ustne dla polskich i czeskich uczestników podczas jednodniowych lekcji pokazowych dla nauczycieli w Polsce i Czechach plus ewentualne towarzyszenie przy zwiedzaniu obiektów szkół z wyposażeniem dla osób z niepełnosprawnością.
- 2) Kursy językowe – języka polskiego dla Czechów i języka czeskiego dla Polaków (2 semestry).**
- 3) Warsztaty realizacyjne – dla Czechów i dla Polaków (po 6 spotkań – łącznie 12).**
- 4) Tłumaczenie w trakcie wspólnych warsztatów.** Tłumaczenie ustne dla polskich i czeskich uczestników zajęć podczas warsztatów kulinarnych (2 semestry).

5) Tłumaczenie w trakcie dwudniowych integracyjnych wycieczek turystycznych – dwie wycieczki.

Wycieczki na obszarze objętym wsparciem trwać będą po 2 dni (w tym nocleg dla uczestników).

Tłumacz będzie towarzyszyć polskim i czeskim uczestnikom przez cały czas wydarzeń turystycznych.

W ramach jednej wycieczki tłumacz będzie świadczył usługi w wymiarze 17 godzin (pierwszego dnia 10 godzin i 7 drugiego dnia).

6) Tłumaczenie podczas Transgranicznego Konkursu Kulinarnego. Tłumacz odpowiedzialny będzie za tłumaczenie z języka czeskiego na polski i z języka polskiego na czeski podczas trwania konkursu.

7) Tłumaczenie podczas spotkań zespołu projektowego – dwa spotkania. Tłumaczenie podczas dwóch spotkań polskich i czeskich członków zespołu projektowego, co służyć ma właściwej i terminowej realizacji transgranicznego przedsięwzięcia. Przypuszczalny czas świadczenia usługi – dwa razy po 4 godziny.

8) Przekłady tekstu pomiędzy językami: polskim i czeskim. Przekład pomiędzy językami czeskim i polskim, scenariuszy, programów i regulaminów zajęć, wyników konkursów i innych dokumentów związanych z organizacją i przeprowadzeniem wydarzeń w ramach projektu (np. przepisy kulinarne do książek kucharskich). Ponadto przekład tekstów wypracowanych w ramach spotkań roboczych zespołu projektowego, co służyć ma właściwej realizacji projektu.

To jídlo, to je věc:) Na sportovních dnech pro středoškoláky česká jídelna uvaří k obědu knedlíky... mně bylo špatně už jen na pohled. A ten český organizátor na mě: „Oni to jako moc neznají, ty knedlíky, že? Oni moc nevědí, co s tím mají dělat. Proč toho po nich tolik zbylo?“

...já jsem jim jen řekla, že žádná zelenina na talíři, že Poláci na to vůbec nejsou zvyklí, koukali na mě jak puci a usoudili, že se možná mohli zeptat předem...

...jako mohli, no:) A to jsem zažila dřív, právě po takové špatné zkušenosti se na mě klient obrátil a konzultoval jídlo na prac. schůzku a nakonec byl za to fakt rád. **Takže tlumočník/překladatel může být takový dobrý mediátor v některých věcech.**

Wiecie, jak jest po czesku?

Po Polsku	Po Czesku
dziewczyna	divka
parasolka	šmatička na patičku
biegunka	sralinkova ganiačka
zepsuty	poruhaný
mam pomysł	mám nápad
Być albo nie być, oto jest pytanie	Bytka abo ne bytka, to je zapytka
narzeczony/ narzeczona	produpnik/ produpnica
stonka ziemniaczana	mandelinka bramborová
wiewiórka	drevní kocur
świeży	čerstvý
Nazywam się Batman	Ja sem Netoperek
gwiazdozbiór	hvezdokupa

Víte, jak se řekne polsky?

		
	Blecha -	gangster kożuchówy
	Dvojčata -	parchanti dupłowańi
	Holící strojek -	kombajn papulowy
	Homosexuál -	łabuźnik perdelowy
	Porodní asistentka -	czekatelka u dzurky
	Ježek -	kaktus pochodowy
	Kamzík -	koza turystyczną
	Kůň -	samochod kopitowy
	Neprůstřelná vesta -	kamizolka kuloodporną
	Pes -	hulvát dvorowy
	Rychlík -	maszyna szalęna
	Sekretářka -	asistentka dotykówa
	Stolní ventilátor -	helikoptera pokojową
	Tchyně -	baba prębyteczna
	Vodovodní kohoutek -	czuratko zabudowane
	Železniční výpravčí -	powałecz pęronowy

**POLŠTINA K SMÍCHU! Tohle jsou perličky z jazyka našich sousedů!
Tak teď už není pochyb, že polština je jazyk k popukání!**

Czeski ma mnóstwo zdrobnień...
„szmaticzku na paticzku”

...a polski jest analityczny
„kaktus pochodowy”

ježek

kaktus pochodowy

lody jagodowe

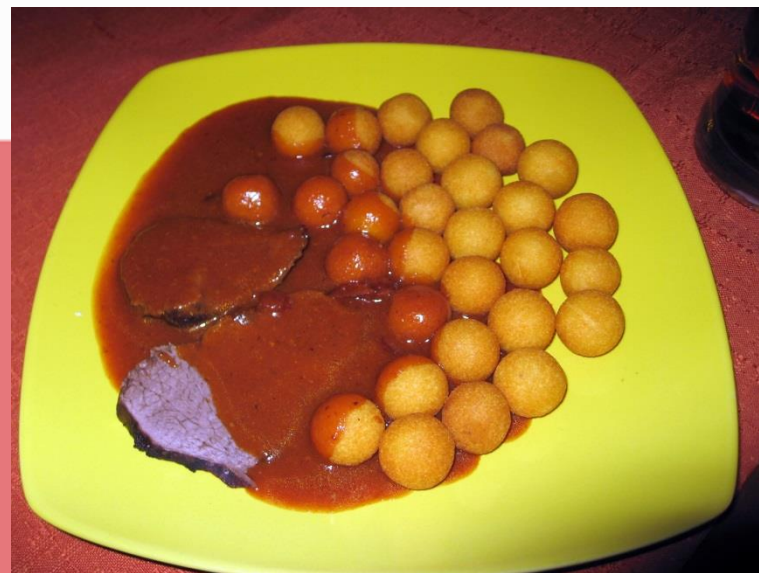
jahodová zmrzlina

krokiety domowe

domáci krokety

Dlaczego język czeski śmieszy Polaków?

kapusta

kapusta

MÁM CHUŤ NA
BURÁKY!

Zupa grochowa

Rozpustná káva

ciasto / těsto

Kompot ananasowy???

sleva 23 %

22⁹⁰ %

Kompot Dle gusta 567/340 g
ananas – kousky; 100 g = 6,74

Tak, w Czechach kupimy „ananasový kompot”, a nawet „mandarinkový kompot”...

sleva 28 %

17⁹⁰

Kompot mandarinky
Dle gusta 312/175 g
loupané; 100 g = 10,23

Pomarańczowy -> Pomerančový? Oranžový?

Obraz našich kultur u generace 15-20, čerstvý zážitek z těch sportovních her. Zadání pro smíšené CZ-PL týmy bylo vytvořte týmovou vlajku, která vás bude vystihovat.

Češi na jednu polovinu namalovali půllitr piva a napsali 68 (jakože Jaromír Jágr, tyvado, to jsem byla překvapená, že Jágra někdo pořád žere).

Poláci: láhev Soplica, dwa keliszki a RL 9. Oczywiście na tle kolorow narodowych...

polská učitelka protestovala že to alkoholizm, ze nie wypada. - prosze pania, oni tez maja piwo. - no tak, ale piwo to kultura jakas.

...po czym kazala zamalowac wodke i na tym miejscu pojawil sie maluch

Leoš Kyša

4 godz. · 🌐

Kolegyně Sněgoňová se mi vysmívala, že jí studenti dělají před přednáškou kafe a mě nic. Tak jsem konečně taky dostal něco k pití na tříhodinovou přednášku. Mí studenti ví, že mám styl!

dost věcí se točí kolem jídla:) press trip pro polské novináře po krásách Podorlicka a Podkrkonoší. Před Vánoci. Ve skanzenu připravena typická lidová štědrovečerní večeře:)

jednotlivé chody: oukrop, neboli voda z brambor s česnekem a opečený chleba; houbový kuba (byla i varianta s uzeným masem); cukroví

Poláci: Tohle jíte na Vánoce? to je všechno? Češi: Všechno. Tady na horách se jedlo chudě... Možná by vám někde dali i vánočku.

Čeští organizátoři: Pro případ, že by naši hosté měli hlad, připravili jsme ještě jako doplnění občerstvení z regionálních potravin...

A z jiného soudku. Jednání na úřadě. Čech: dáte si kávu, něco k tomu? Máme tu DROBNÉ občerstvení. Následně přinese chlebíčky, obří chlebíčky se s vejcem přelitým majonézou, které nikdy, absolutně nikdy člověk nesní důstojně... Poláci: ...???

A organizátor schůzky směrem ke mně, která s blokem a tužkou tlumočí na jednu a druhou stranu: Vy ale vůbec nic nejíte! Dejte si taky!

A jeszcze bonusy naszej pracy: kiedyś regularnie tłumaczyłem czeskim uczniom - automechanikom na stażach w szkole technicznej. W ramach pracy w warsztacie przeglądali mi cały samochód, zrobili przegląd, wymienili filtry i zmienili opony na zimowe 😁

Děkuji za přítomnost! 😊